

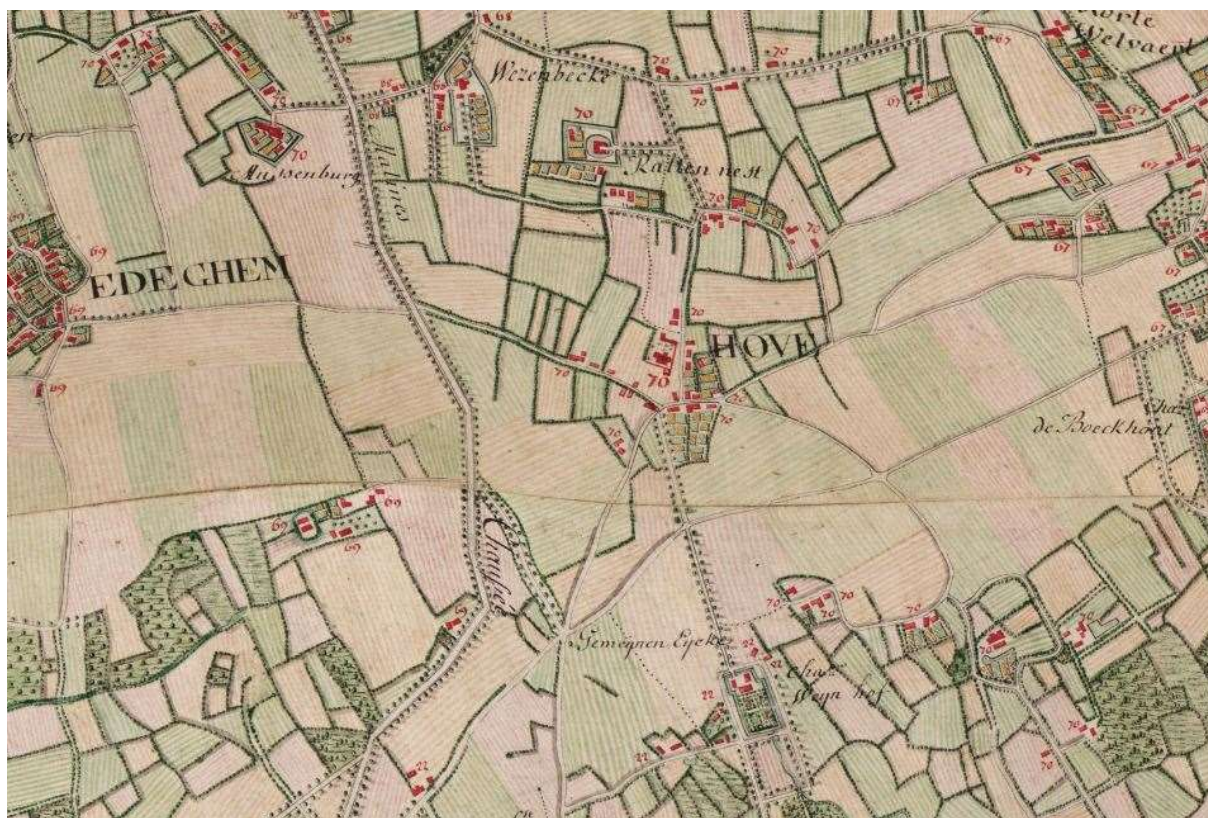

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Sloopwerken van Villa Henriette aan de Kapelstraat te Hove.
Archeologienota met beperkte samenstelling

E.N.A. Heirbaut
Julie Hagen

Colofon

Titel: Sloopwerken van Villa Henriette aan de Kapelstraat te Hove. Archeologienota met beperkte samenstelling.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Julie Hagen

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 374

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: november 2020

Publicatieplaats: Pulsebaan, Zandhoven

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel I. Verslag van resultaten

Inhoudstafel

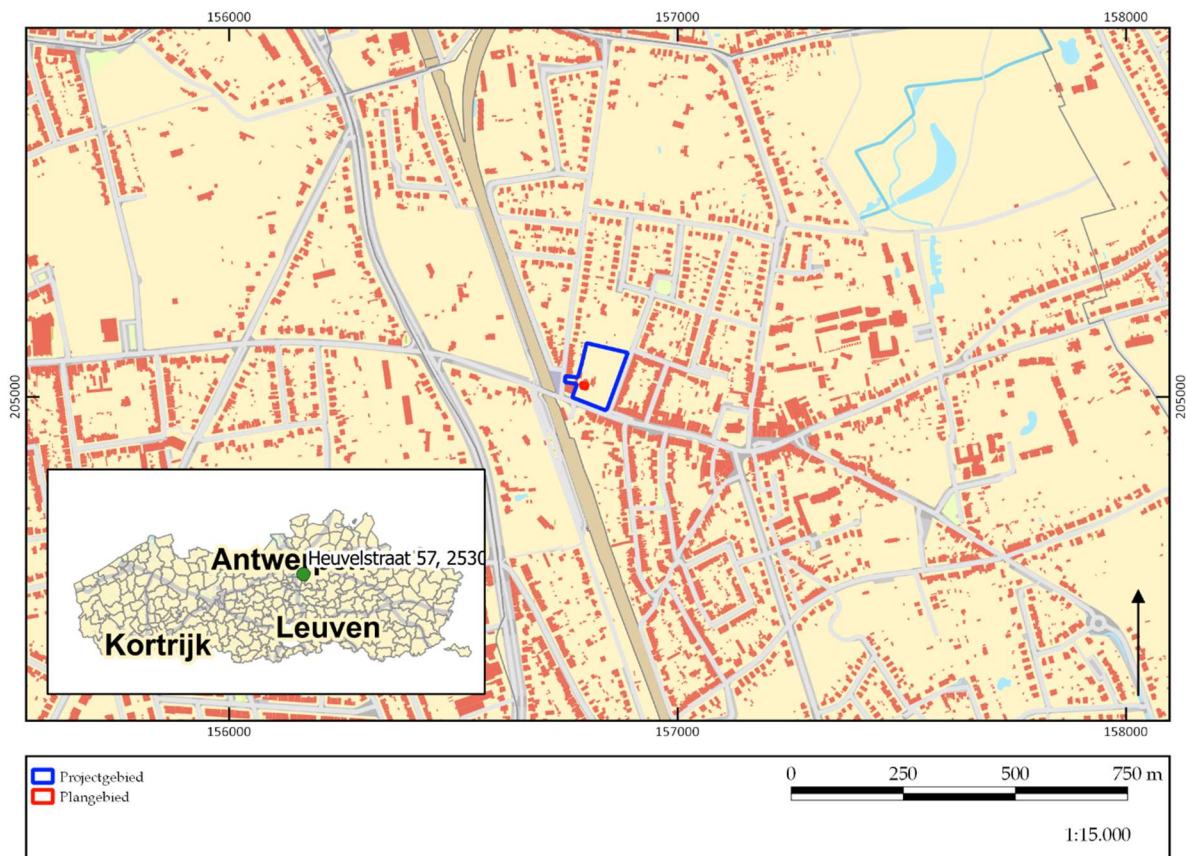
1 INLEIDING	4
1.1 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
2 METHODIEK VAN HET ONDERZOEK	7
2.1 RAPPORTAGE EN AFBEELDINGEN	8
3 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	9
3.1 BESTAANDE TOESTAND	9
3.2 NIEUWE TOESTAND	10
4 ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK	14
4.1 CARTOGRAFISCHE BRONNEN	14
4.2 LUCHTFOTOGRAFIE	16
4.3 BODEMTYPE	16
4.4 ARCHEOLOGISCHE BRONNEN	17
5 SYNTHESE	21
5.1 SAMENVATTING GEPLANDE WERKEN	21
5.2 SAMENVATTING REEDS UITGEVOERDE WERKEN	21
5.3 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	26
5.4 AANBEVELINGEN	26
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	28
GERAADPLEEGDE WEBSITES	28
LIJST VAN FIGUREN	29

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied aan de Kapelstraat 94 te Hove. Het is omringd door woonwijken en ten westen van het projectgebied bevindt zich de spoorweg Antwerpen – Mechelen. In het zuidelijke deel van het projectgebied, op een kunstmatige verhoging bevindt zich de Villa Henriette, een herenhuis uit circa 1900. Deze woning is vastgesteld bouwkundig erfgoed.

Voor het plangebied is reeds een omgevingsvergunning bekomen. In functie daarvan is ook al een archeologienota opgesteld en is het archeologisch vooronderzoek in uitgesteld traject uitgevoerd. Het plangebied is op basis daarvan vrijgegeven.

Werken aan de villa, behoudens de sloop van een gedeelte ervan, waren niet opgenomen in de initiële vergunningsaanvraag. Gaandeweg het project is besloten dat de oppervlakte van de volledige villa toch onderdeel gaat vormen van de hele planvorming voor het volledige terrein. Gezien de volledige vrijgave van het terrein en het beperkte oppervlak van de geplande sloopwerken aan de villa (kleiner dan decretaal vastgelegd) zou een archeologienota niet noodzakelijk zijn geweest, maar op expliciete aanvraag van de gemeente is toch nog een bijkomende archeologienota geschreven voor dit onderdeel (plangebied villa in het rood op figuur 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

Overzicht vergunningstraject

Naar aanleiding van de bestaande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag werd voor het projectgebied een archeologienota opgesteld door BAAC Vlaanderen (onder

de projectcode 2017F24).¹ Dit omvatte de sloop van de bestaande structuren (gebouwen, tennisveld, zwembad), de herinrichting van de omliggende zone (aanleg parking, vijver, beplanting en paden) en de bouw van twee appartementsgebouwen met doorlopende ondergrondse parkeergarage met bergruimte. Aan de hand van de bevindingen uit het programma van maatregelen, bleek de archeologische potentie middelhoge te zijn. Hieruit is een vervolgtraject aangeraden in de vorm van landschappelijke boringen, archeologische boringen en proefsleuven. Deze zijn in de lente 2020 door LAReS bvba volledig uitgevoerd en beschreven.²

Op specifieke aanvraag van de gemeente Hove dient er in het kader van de sloop van Villa Henriette een archeologienota opgesteld te worden. Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van een archeologienota waarvan akte is genomen naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag met stedenbouwkundig luik voor de sloop van de huidige villa. Het onderzoek (projectcode 2020K104) werd uitgevoerd door twee erkende archeologen conform de Code van Goede Praktijk. Onderhavige archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van de resultaten van het vooronderzoek (deel I) en het daaruit voortvloeiende programma van maatregelen (deel II).

¹ Cornelis 2017.

² Heirbaut 2020.

1.1 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site/toponiem	Kapelstraat, Hove
Ligging	Kapelstraat 94, 2540 Hove (prov. Antwerpen)
Kadastrale gegevens	Hove, sectie A, percelen 31c4, 31f4, 31z4, 292c, 292d, 292e, 292g en 31d5.
Bounding Box	176474.994185,187032.666592,176994.900436,187311.47128
Onderzoek	Archeologienota
Projectcode	2020K104
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut (erkend archeoloog) Julie Hagen (Assistent-Archeoloog)
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Overige actoren en specialisten	/
Termijn veldwerk	November 2020
Oppervlakte plangebied	ca. 12.650 m ²
Oppervlakte geplande werken	ca. 143 m ²
Geplande ingreep	Sloop huidige villa
Geldende wetgeving en voorwaarden	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie par. 3.3
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota met beperkte samenstelling is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota met beperkte samenstelling, bureauonderzoek, vrijgave

2 Methodiek van het onderzoek

Het archeologisch bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van gekende of ontsloten informatiebronnen de eventuele archeologische waarde van het onderzochte gebied in te schatten en informatie te verzamelen over het plangebied op basis van alle relevante bronnen.

De Code van Goede Praktijk laat toe om een archeologienota met beperkte samenstelling op te maken indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de inschatting van de archeologische waarde van het onderzochte gebied aantoont dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

In deze gevallen mag het bureauonderzoek beperkt blijven tot de analyse van de geplande werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten.

Het doorslaggevend aspect dat in aanmerking komt om deze archeologienota met beperkte samenstelling op te maken is de afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het plangebied.

Het projectgebied, ter hoogte van het huidige plangebied, is namelijk reeds grondig aan de hand van landschappelijke boringen en proefsleuven in het voorjaar van 2020 door LARes bvba onderzocht.³ Het vervolgonderzoek heeft uitgewezen dat de bodem in het projectgebied dermate verstoord is. De sporen die zijn herkend, betreffen recente verstoringen die het resultaat zijn van recente vergravingen en sloopwerken. De enkele greppels die wat ouder zijn, dateren uit de nieuwste tijd. Het betreffen twee greppels die als perceels- en afwateringsgreppel te interpreteren zijn. Oudere sporen of vondsten zijn niet gevonden en lijken ook niet aanwezig te zijn geweest voorafgaand aan de vergravingen aangezien er op geen enkele plaats sporen of vondsten zijn aangetroffen.

Op basis van de resultaten van het archeologisch vervolgonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich binnen de grenzen van het projectgebied geen behoudenswaardige archeologische site bevindt. Om deze reden is er, voor het projectgebied, geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.⁴

Het verslag van resultaten zal bijgevolg met een beperkte samenstelling opgemaakt worden en zal naast deze inleiding nog drie andere hoofdstukken omvatten. Het eerste deel wordt afgesloten met de bibliografie en bijlagen. Het programma van

³ Heirbaut 2020.

⁴ Heirbaut 2020.

maatregelen omvat een gemotiveerd advies omtrent het vervolgtraject.

2.1 Rapportage en afbeeldingen

De indeling in hoofdstukken is reeds eerder beschreven. Wat betreft de afbeeldingen die in deze archeologienota zijn opgenomen, geldt dat zij alle zijn afgebeeld op klein formaat omwille van de opmaak van de tekst. In bijlage zijn de beschikbare plannen opgenomen.

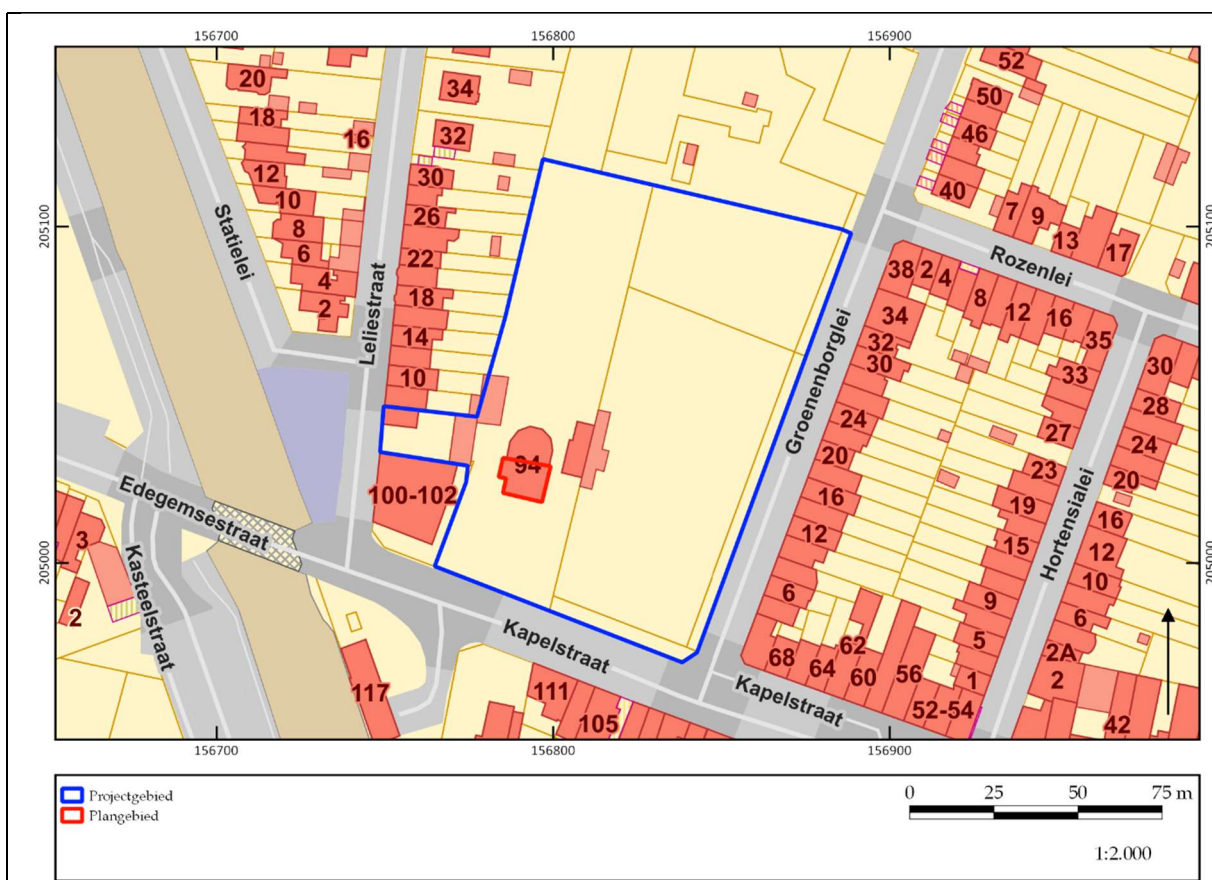
De kaarten die gemaakt zijn op basis van de beschikbare bronnen zijn zoveel mogelijk op eenzelfde schaal vervaardigd (zie ook figurenlijst). Omwille van de duidelijkheid (vb. situeren van het plangebied ten opzichte van de omringende omgeving) kan hiervan afgeweken zijn. Historische kaarten zijn op een andere schaal gemaakt om zo ook zicht te geven op een groter gebied, of juist in te zoomen op details.

De in deze archeologienota opgenomen informatie, foto's en plannen zijn vermeld met toezegging van de opdrachtgever.

3 Beschrijving van de geplande werkzaamheden

3.1 Bestaande toestand

Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied aan de Kapelstraat 94 te Hove. Het is omringd door woonwijken en ten westen van het projectgebied bevindt zich de spoorweg Antwerpen – Mechelen. Het grootste deel van het omliggende projectgebied was ten tijde van het onderzoek braakliggend. In het zuidelijke deel van het projectgebied, op een kunstmatige verhoging, bevindt zich het huidige plangebied namelijk Villa Henriette, een herenhuis uit ca. 1900. Deze woning is vastgesteld bouwkundig erfgoed. Dit gebouw wordt toekomstig gesloopt en ten noorden hiervan zullen twee flatgebouwen worden opgetrokken.

Figuur 2. Bestaande toestand

3.2 Nieuwe toestand

Van toepassing voor deze archeologienota en het huidige plangebied

De opdrachtgever gaat binnen het projectgebied twee appartementsgebouwen met doorlopende ondergrondse parkeergarage met bergingen bouwen. De omliggende zone wordt heringericht, waarbij een parkzone wordt ingericht met enkele parkeerplaatsen, gedeeltelijk nieuwe beplanting, paden en een vijver. Initieel werd besloten dat het huidige plangebied, meer bepaalde Villa Henriette, behouden blijft. Maar aan de hand van recente wijzigingen wordt het herenhuis toch volledig gesloopt (ca. 143 m²).

Algemene toekomstige werken op het projectgebied (eerdere archeologienota)

Het project omvat twee zones: woongebied (ca. 6.884 m²) en parkgebied (ca. 5.767 m²). Deze zones bevatten verschillende te slopen structuren (totale oppervlakte ca. 1.656 m²). Deze werden gesloopt en verwijderd om plaats te maken voor groenzone, de ondergrondse garage of parkeerzone. Met uitzondering van de gesloopen structuren ter hoogte van de ondergrondse garage zal men niet onder de huidige verstorning (bestaand gabarit) van de gebouwen reiken met geplande werken.

Binnen het parkgebied worden de bestaande groenvormen en het terreinprofiel voor ca. 95% behouden en gerespecteerd. De geplande wandelpaden van ca. 1,8 m breed worden uitgekofferd (ca. 20 cm) en aangelegd in waterdoorlatende materialen. Er bevindt zich een bestaande kom in het terreinprofiel die zal behouden worden en ingericht als wadi met waterbuffering en infiltratie op eigen terrein. Deze kom is maximaal ca. 341 m² groot en wordt slechts in zeer kleine mate aangepast voor deze herbestemming.

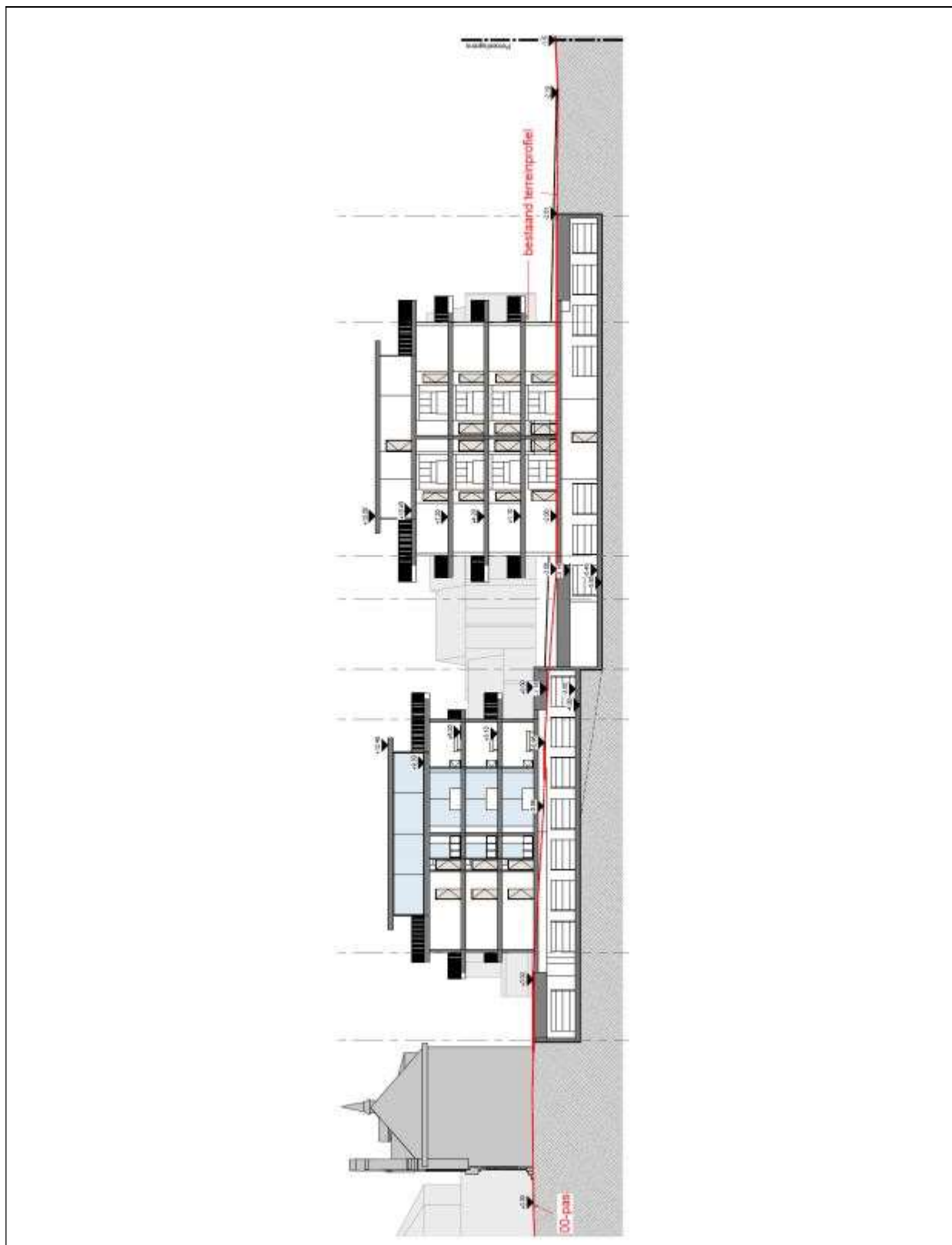
Binnen de woonzone zullen de nieuwbouwappartementen met ondergrondse parkeergarage gebouwd worden. Hierdoor ontstaat een lichte terreinwijziging. Er wordt na de uitgraving van de ondergrondse parkeergarage lokaal een lichte ophoging voorzien. De buitenaanleg van de groenzone rondom de gebouwen omvat de aanleg van paden (ca. 1,8 en 3 m breed) en een kleine parking (ca. 85 m², gedeeltelijk ter hoogte van te slopen gebouw). Vermits de paden en parking in deze zone ook voorzien zijn voor gebruik door hulpdiensten, verhuishagens en dergelijke worden deze extra gefundeerd (ca. 40 cm). Een groot deel van de tuinaanleg in de woonzone is dan ook daktuinopbouw, wegens de aanwezigheid van de ondergrondse garage.

De diepte van de funderingsaanzet van de ondergrondse garage ten opzichte van het huidige maaiveld varieert. De fundering zal bestaan uit een betonplaat van ca. 30 cm en zuiveringsbeton van ca. 5 cm. Funderingszolen worden ter plaatse in beton gestort. De maximale diepte van de aanzet van de betonplaat bevindt zich op 4 m onder het huidige maaiveld. De totale oppervlakte van de ondergrondse garage bedraagt 2.388 m². De appartementen die bovenop de ondergrondse garage aangelegd worden buiten de zone van de ondergrondse garage hebben een sleuffundering van ca. 100 cm onder de afgewerkte vloerplas en een plaatfundering van 45 cm onder de afgewerkte

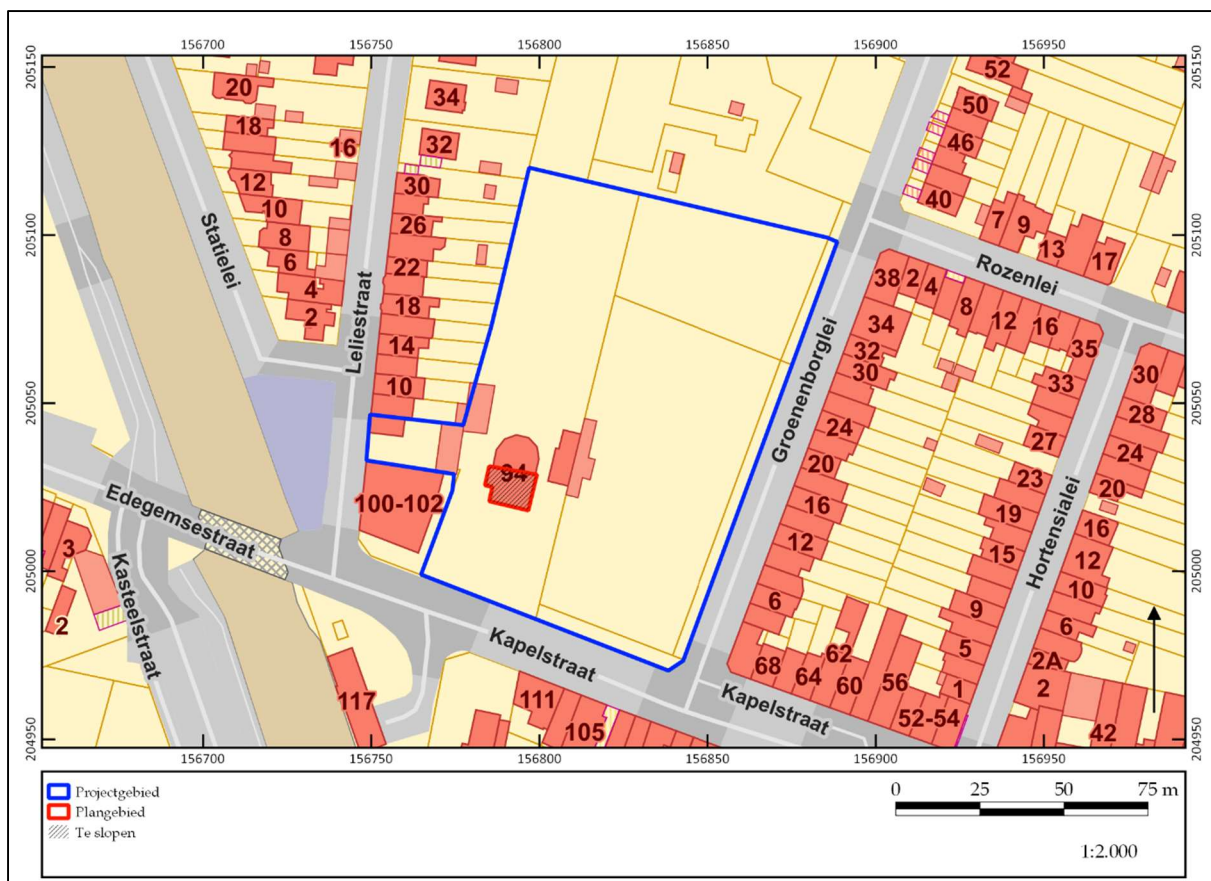
vloerpas. Ter hoogte van het meest zuidelijk appartementencomplex betekent dit dat een deel van de funderingsplaat en een deel van de randfundering zich in een opgehoogde zone bevinden en slechts een deel voor deze funderingen uitgegraven wordt. Ter hoogte van het meest noordelijke appartementencomplex ligt de afgewerkte vloerpas op hetzelfde niveau als het huidige maaiveld. Hier wordt de fundering volledig uitgegraven.

Figuur 3. Inplantingsplan nieuwe toestand.

Figuur 4. Doorsnede nieuwe toestand.

Figuur 5. Aanduiding van het plangebied en de te slopen villa.

4 Archeologisch bureauonderzoek

In dit hoofdstuk wordt verslag uitgebracht van het bureauonderzoek naar de archeologische en historische kennis over het plangebied (*assessment-rapport*). De hierbij gehanteerde methoden, technieken en criteria zijn beschreven in hoofdstuk 3.

4.1 Cartografische bronnen

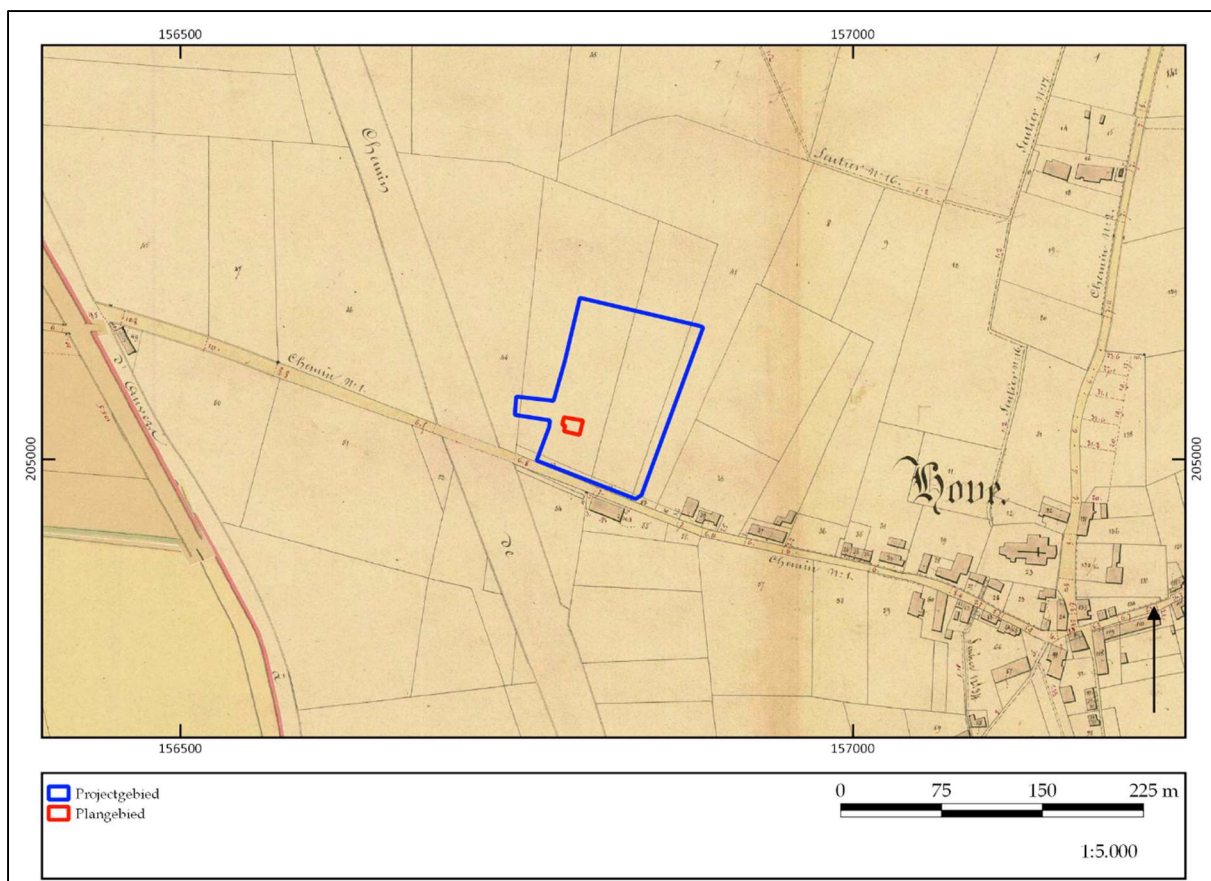
Voor dit gedeelte van het onderzoek zijn enkel de kaarten van de graaf De Ferraris en de Atlas der Buurtwegen gebruikt. Het gaat immers om een archeologienota met beperkte samenstelling. Deze twee historische kaarten hebben enkel de bedoeling om een kort beeld te schetsen van de bewoningsgeschiedenis en de landschapshistoriek.

Figuur 6. Uitsnede uit de Ferrariskaart (1771-1778). ©LARES

De Ferrariskaart (1771-1778) (fig. 6) geeft deze locatie alvast duidelijk en gedetailleerd weer. Op deze kaart is te zien dat het onbebouwde plangebied gelegen is in afgebakende akkers en weilanden. Vlak ten zuiden situeert zich de huidige Kapelstraat. Bebouwing bevindt zich meer naar het oosten en zuidoosten, nabij het dorpscentrum van Hove.

Ongeveer driekwart eeuw later worden de kaarten van de Atlas der Buurtwegen (1841) gemaakt (fig. 7). Daarop is eenzelfde situatie als op de Ferrariskaart te zien. Het plangebied wordt nog steeds als onbebouwd weergegeven en is waarschijnlijk nog

Figuur 7. Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (1841). ©LARES

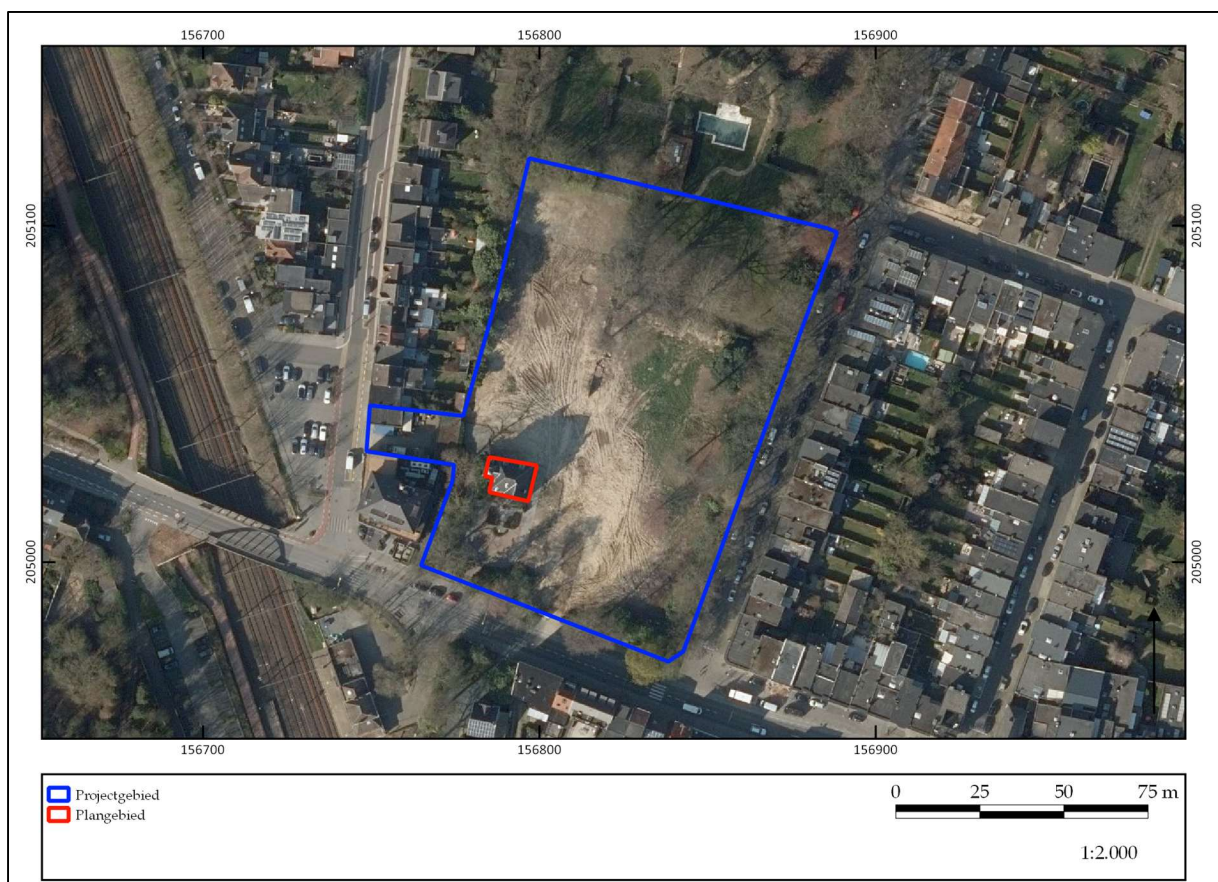

Figuur 8. Uitsnede van de luchtfoto uit 1971. ©LARES

steeds in gebruik als akkerland. Wel is er een spoorweg ten westen van het plangebied gekarteerd. Er is ook in oostelijke en zuidoostelijke richting een toename in bebouwing merkbaar.

4.2 Luchtfotografie

Ter aanvulling van de 18^e- tot 19^e-eeuwse historische kaarten zijn ook recentere luchtfoto's uit verschillende jaartallen bekeken. De luchtfoto uit 1971 (fig. 8) is zeer grofkorrelig maar toont wel aan dat er dergelijke structuren (waaronder de villa en bijhorende verhardingen) binnen het plangebied aanwezig zijn. De recente luchtfoto uit 2020 (fig. 9) vertoont duidelijk de huidige woning, verharding en omliggende tuin. Er zijn dus weinig veranderingen op te merken die in de laatste decennia hebben plaatsgevonden binnen het plangebied.

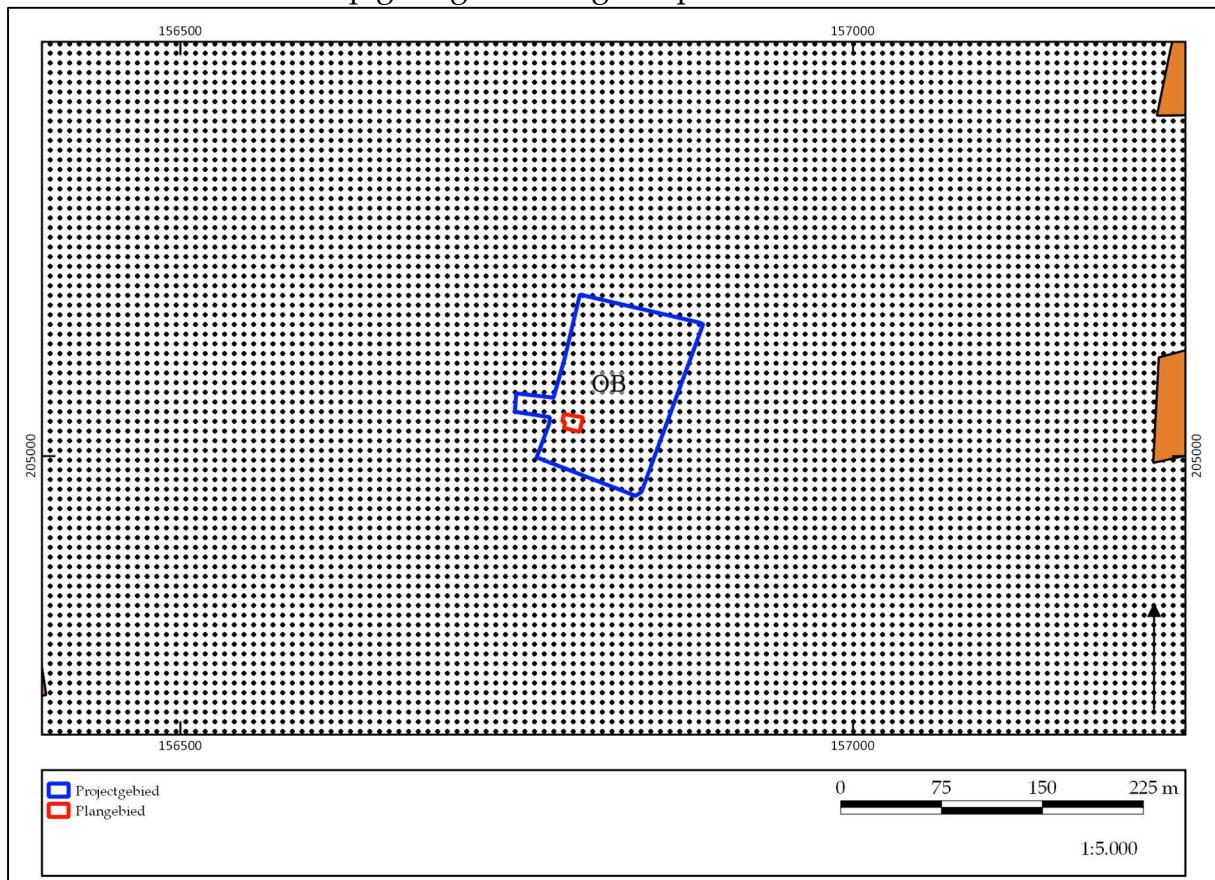

Figuur 9. Uitsnede van de luchtfoto's uit 2020. ©LARES

4.3 Bodemtype

De landschapshistoriek van het plangebied wordt bepaald door de aanwezigheid van de Formatie van Berchem (tertiair), die zich in en rond het plangebied bevindt. Tijdens het quartair zijn hierop eolische afzettingen afgezet (vroeg-holocene). Ter plaatse van het plangebied wordt de bodem getypeerd als een bebouwde zone (OB). In de omgeving komt het bodemtype Lca voor. Dit zijn matig droge, zwak gleyige

zandleembodem met textuur B-horizont of met weinig duidelijke kleur B-horizont, al dan niet met klei-zand op geringe of matige diepte.

Figuur 10. Uitsnede van de bodemkaart. ©LARES

4.4 Archeologische bronnen

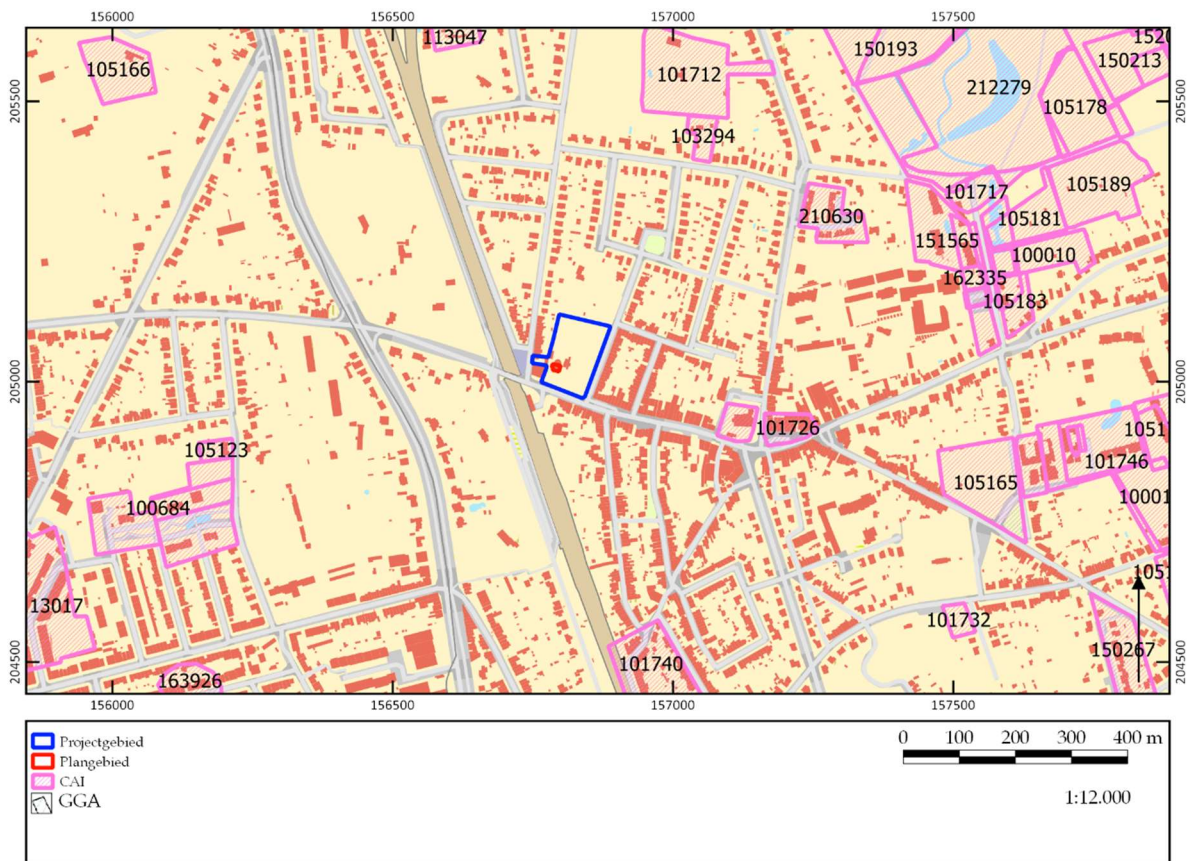
De CAI is weliswaar niet compleet, maar binnen het plangebied zijn alvast geen archeologische waarden aangetroffen (fig. 10).⁵ In de bredere omgeving beschikken we over enige informatie. Niet alle waarden zullen hieronder worden opgesomd, alleen diegene op relatief korte afstand van het plangebied.

Centraal Archeologische Inventaris:

STEENTIJD

- **CAI ID 105184:** Losse vondsten lithisch materiaal
- **CAI ID 105165:** Losse vondsten lithisch materiaal
- **CAI ID 100684:** Losse vondsten lithisch materiaal en nederzettingssporen en grafheuvels uit het neolithicum

⁵ Voor alle waarden die in deze tekst zijn opgenomen, geldt dat de CAI is geraadpleegd op 13/11/2020 (<https://cai.onroerenderfgoed.be>). Per genoemde waarde zal dit niet meer herhaald worden. Hetzelfde geldt voor de inventaris van het onroerend erfgoed.

Figuur 10. Overzicht van de waarden uit de CAI. ©OE/LARES

METAALTIDEN – ALGEMEEN:

- **CAI ID 105184:** Vondstconcentraties en losse vondsten aardewerk uit de metaaltijden
- **CAI ID 105165:** Losse vondsten aardewerk uit de metaaltijden
- **CAI ID 101740:** Urnengrafveld daterende uit de Vroege IJzertijd
- **CAI ID 100684:** Gebouwplattegronden en een grafheuvel uit de IJzertijd

ROMEINSE TIJD:

- **CAI ID 105184:** Vondstconcentraties en losse vondsten aardewerk uit de Romeinse tijd
- **CAI ID 105165:** Losse vondsten aardewerk uit de Romeinse tijd
- **CAI ID 100684:** Vlakgraven
- **CAI ID 105123:** Bouwmateriaal uit de Romeinse tijd

MIDDELEEUWEN – ALGEMEEN:

- **CAI ID 105184:** Vondstconcentraties en losse vondsten aardewerk uit de Middeleeuwen
- **CAI ID 101725:** Volmiddeleeuwse kerk (Sint-Laurentius)
- **CAI ID 105165:** Losse vondsten aardewerk uit de Middeleeuwen
- **CAI ID 100684:** Vlakgraven en nederzetting uit de middeleeuwen
- **CAI ID 105123:** Bewoningssporen, vlakgraven en een kerkgebouw uit de middeleeuwen

LATE MIDDELEEUWEN:

- **CAI ID 113047:** Laatmiddeleeuwse motte.
- **CAI ID 101712:** Laatmiddeleeuwse site met walgracht
- **CAI ID 113018:** Laatmiddeleeuwse alleenstaande hoeve

NIEUWE TIJD:

- **CAI ID 103294:** Alleenstaande hoeve uit de 18^e eeuw.
- **CAI ID 101726:** 17^e -eeuwse pastorie

Samenvattend is het duidelijk dat, vanuit het bureauonderzoek van het ruimere gebied en ook voor het plangebied, er sprake is van een middelhoge archeologische potentie. Er kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied is pas vanaf het einde van de 19^e eeuw in gebruik genomen. Daarvoor is er geen bebouwing zichtbaar op de historische kaarten. De CAI-waarden uit de omgeving duiden er echter op dat er in de omgeving reeds menselijke aanwezigheid is vanaf de steentijd. Bovendien zijn ook nederzettingssporen uit het neolithicum, de ijzertijd, de middeleeuwen gevonden. Tenslotte blijken in de omgeving ook resten van begravingen uit het neolithicum, de ijzertijd, de Romeinse tijd en de middeleeuwen voor te komen.

Overige inventarissen:

Voor de vermelding van overige inventarissen hebben we ons beperkt tot wat er op korte afstand van het plangebied aanwezig is.

- **ID 5730:** Kapelstraat, Hove: op basis van de landschappelijke boringen en het proefsleuvenonderzoek dat hier zijn uitgevoerd, is vastgesteld dat er geen archeologische resten en sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. Bijgevolg wordt er geen archeologische opgraving geadviseerd.⁶

Het plangebied zelf, Villa Henriette, is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed uit circa 1900. Het herenhuis heeft een eclectische stijl gemengd met neo-Vlaamserenaissance elementen.⁷

⁶ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5730>

⁷ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/13187>

Figuur 11. Voorzijde Villa Henriette. ©OE/LARES

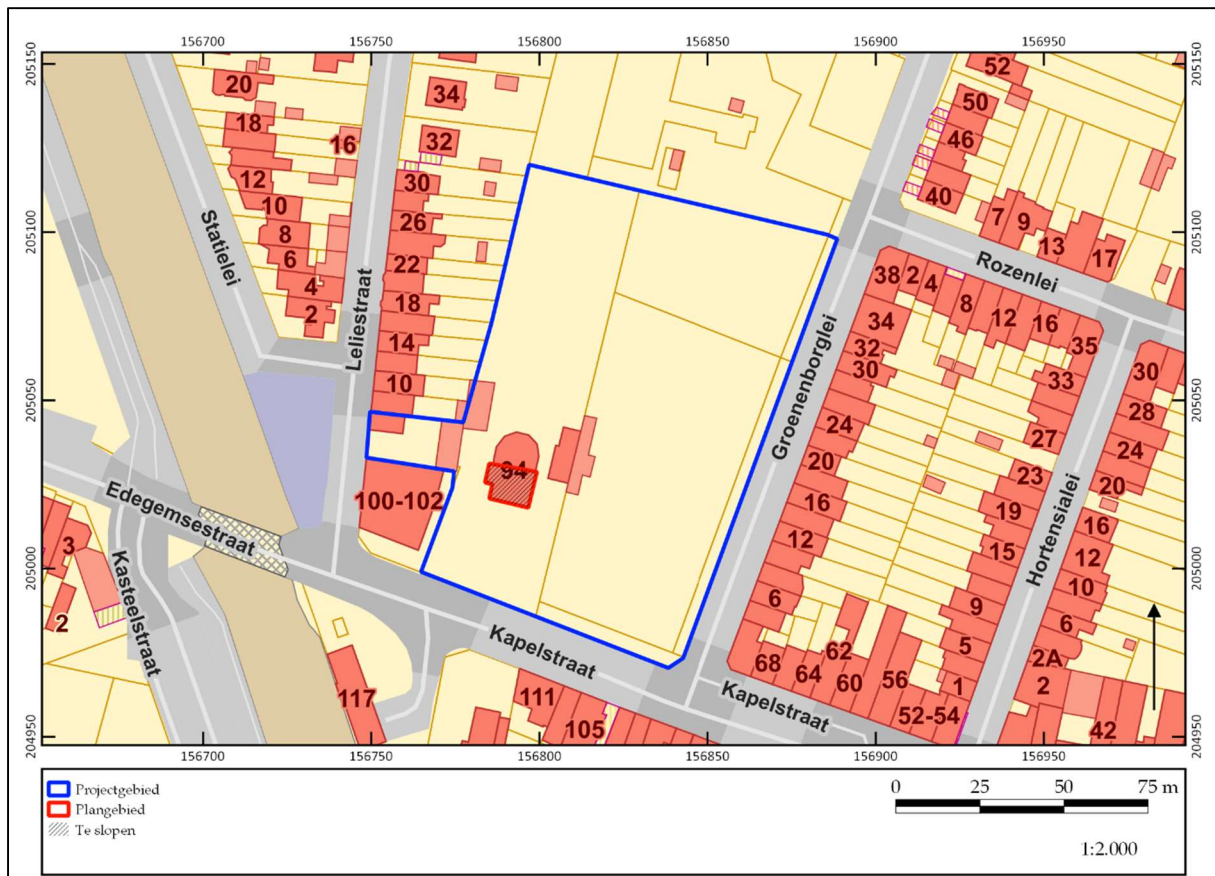
Verder zijn er geen waarden gevonden voor de onmiddellijke omgeving van het plangebied in:

- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, archeologische zones, orgels, wereldoorlog relictten)
- Unesco Werelderfgoed
- Beheersplannen
- Erfgoedlandschappen

5 Synthese

5.1 Samenvatting geplande werken

Alle geplande werken (fig. 12) situeren zich binnen het aangeduide plangebied en omvat enkel de sloop tot op het maaiveld van Villa Henriette. Er worden geen andere bijkomende bodemingrepen op plangebied verwezenlijkt en zal er slechts een minimale verstoring van het bodemarchief (143 m²) van toepassing zijn.

Figuur 12. Aanduiding van de geplande werken op de kadasterkaart.

©LARES

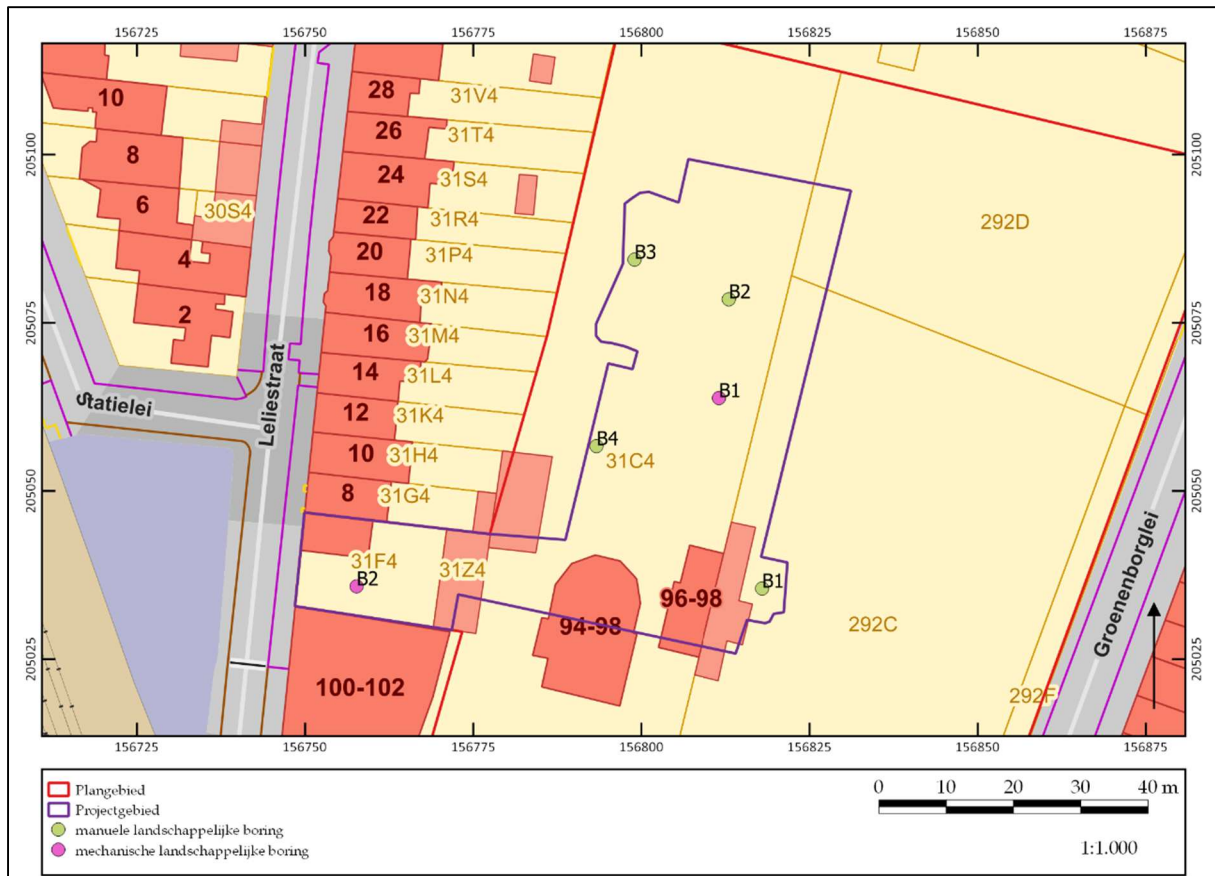
5.2 Samenvatting reeds uitgevoerde werken⁸

Naar aanleiding van de reeds bestaande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag is voor hetzelfde projectgebied een archeologienota opgesteld door BAAC Vlaanderen (onder de projectcode 2017F24).⁹ Dit omvatte de sloop van de bestaande structuren (gebouwen, tennisveld, zwembad), de herinrichting van de omliggende zone (aanleg parking, vijver, beplanting en paden) en de bouw van twee appartementsgebouwen met doorlopende ondergrondse parkeergarage met bergruimte. Aan de hand van de bevindingen uit het programma van maatregelen, bleek de archeologische potentie middelhoge te zijn. Hieruit volgend is een vervolgtraject aangeraden in de vorm van landschappelijke boringen, archeologische boringen en proefsleuven.

⁸ Heirbaut 2020.

⁹ Cornelis 2017.

Het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek zijn uitgevoerd in de lente van 2020 door LARes bvba om dit archeologisch potentieel aan te tonen dan wel te ontkrachten.

Figuur 13a. Boorgrid landschappelijk booronderzoek.

©LARES

Hoewel van tevoren was ingeschat dat dit terrein een middelhoge archeologische potentie heeft op basis van de studie van historische kaarten en de bekende archeologische waarden uit de CAI, is uit het archeologisch vervolgonderzoek gebleken dat deze potentie naar beneden bijgesteld moet worden.

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft uitgewezen dat er geen sprake meer is van een onverstoord bodem. De manuele boringen wijzen uit dat de bovenste laag van de boorprofielen verstoord tot sterk verstoord is. Hierin is in verschillende boringen bouwpuin herkend, al dan niet als spikkels of eerder als grotere brokken. Verder zijn er lokaal ook verbrande leem en houtskoolspikkels in gevonden. Deze verstoringen zijn waarschijnlijk toe te schrijven aan de sloopactiviteiten die op het terrein zijn uitgevoerd. De onderliggende bodem lijkt dan weer op de meeste locaties intact te zijn. Uitgezonderd ter hoogte van boring B4 zijn geen diepgaande verstoringen waargenomen en lijkt de C-horizont niet diep vergraven/verstoord te zijn. Dit betekent dat het archeologische niveau, dat zich op de top van de C-horizont bevindt, nog intact of vrij intact zal zijn. Eventuele archeologische sporen zullen op dit niveau dus nog herkenbaar zijn.

Voor wat de mechanische boringen betreft, kenmerkt B2 zich door een verstoring van het bodemarchief. De C-horizont bevindt zich vanaf 20 cm-mv onmiddellijk onder de geroerde grond van antropogene oorsprong. Het boorprofiel van B1 vertoont een ABC-profiel. De inspoelingshorizont wordt aangetroffen vanaf 10 cm-mv. Het archeologisch niveau kan er verwacht worden vanaf 70 cm-mv. Er zijn geen begraven horizonten aangetroffen in de boorprofielen.

Om die reden is geen archeologisch booronderzoek meer uitgevoerd.

	0 – 60 cm	ophogingslaag, bruin lichtbruin geel lemig zand met bouwpuinspikkels
	60 – 100 cm	2 ^e ophogingslaag, donkerbruin grijs lemig zand met veel houtskool, verbrande leem en bouwpuin (mogelijk is dit een spoor?)

Figuur 13b. Voorbeeld manuele boring (B4).

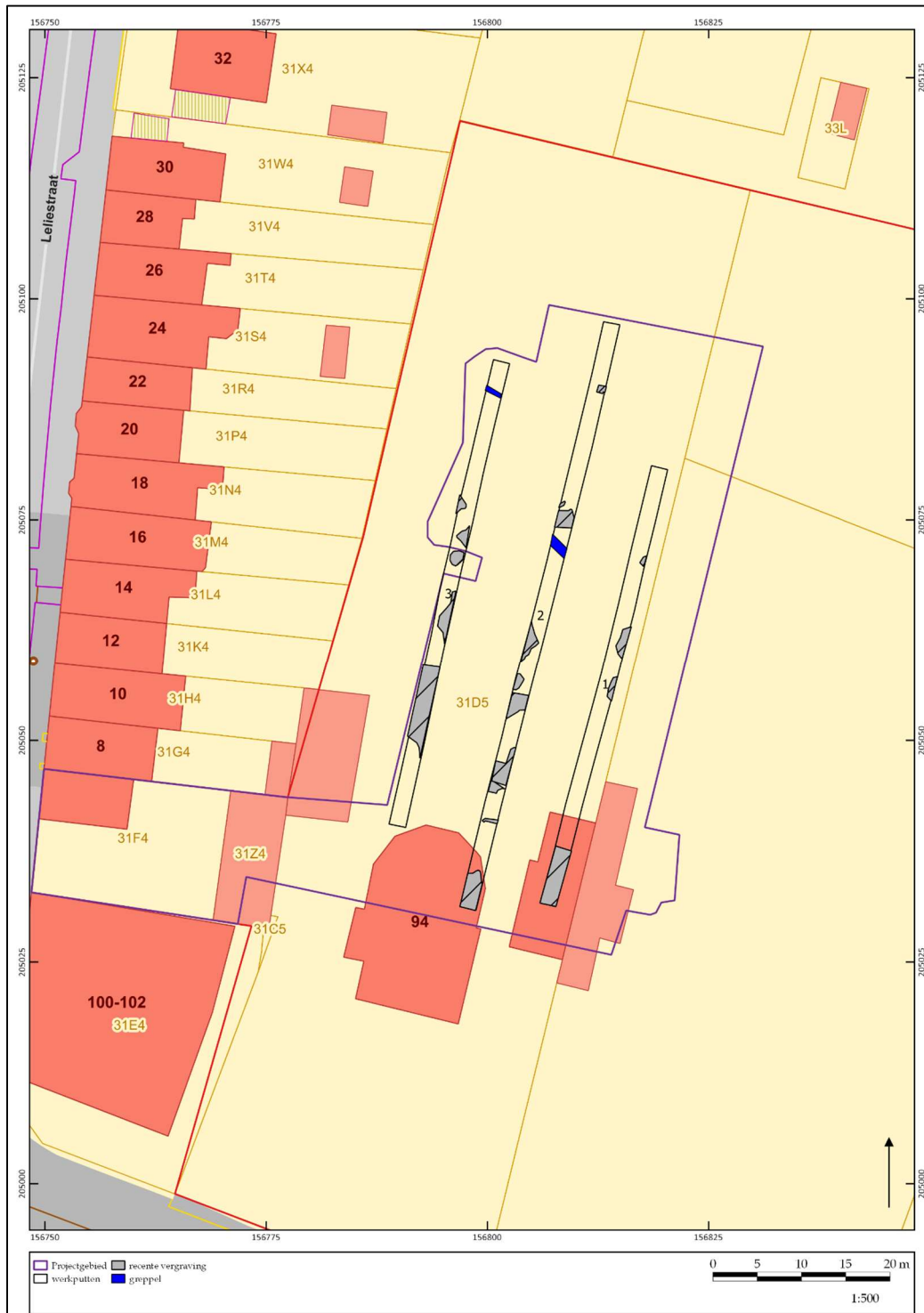
©LARES

Figuur 13c. Voorbeeld mechanische boorprofiel van boring (B1) uitgevoerd door Geosonda.

©LARES

Direct aansluitend is het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn geen *archeologica* gevonden, uitgezonderd bouwpuin. Deze fragmenten komen zowel voor in de afdekkende lagen als in de vele, grootschalige vergravingen. Het gaat om grote brokken bouwpuin, bestaande uit baksteen, beton, ijzer, electriciteitskabels etc. Deze zijn toe te schrijven aan sloopactiviteiten waarbij het puin op deze locatie in de bodem is gedumpt. Wanneer deze sloop heeft plaatsgevonden, is niet bekend.

Figuur 13d. Allesporenkaart naar spoortype.

©LARES

Figuur 13e. Verstoringen in werkput 3 (links) en overzicht proefsleuf 2 (rechts). ©LARES

Figuur 13f. Vlakfoto van de greppel S1 in proefsleuf 2. ©LARES

De enige relevante sporen bestaan uit twee greppels. Deze sporen hebben een lichtgrijze tot donkergrijze vulling die vrij homogeen. In geen enkel spoor zijn vondsten noch inclusies aangetroffen, maar op basis van de duidelijke aflijning en de aard van de vulling is een datering in de nieuwste tijd aannemelijk. Een van deze greppels zou een perceelsgreppel kunnen zijn omdat deze in het verlengde ligt van

een perceelsscheiding op het perceel direct ten oosten. De andere greppel is vermoedelijk een afwateringsgreppel.

Er is geen archeologische site op het terrein aangetroffen.

Het archeologisch vervolgonderzoek heeft bijgevolg uitgewezen dat de bodem rondom het aanpalende plangebied grondig verstoord is. De sporen die zijn herkend, betreffen recente verstoringen die het resultaat zijn van recente vergravingen en sloopwerken. De enkele greppels die wat ouder zijn, dateren uit de nieuwste tijd. Het betreffen twee greppels die als perceels- en afwateringsgreppel te interpreteren zijn. Oudere sporen of vondsten zijn niet gevonden en lijken ook niet aanwezig te zijn geweest voorafgaand aan de vergravingen aangezien er op geen enkele plaats sporen of vondsten zijn aangetroffen.

Op basis van de resultaten van het archeologisch vervolgonderzoek kan geconcludeerd worden dat er zich binnen de grenzen van het projectgebied geen behoudenswaardige archeologische site bevindt. Om deze reden is er, voor het projectgebied, geen programma van maatregelen geschreven voor verder archeologisch onderzoek.

5.3 Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt, aangezien er heel wat vindplaatsen met bewoningssporen uit verschillende perioden zijn aangetroffen in de nabije omgeving van het plangebied. Echter, de zone waar de geplande werken zullen plaatsvinden, is in het verleden sterk verstoord door voorgaande graaf- en sloopwerken. Dit is mede aangetoond door het archeologisch vooronderzoek dat is uitgevoerd op het om door LAReS in de lente van 2020.¹⁰

Het uitvoeren van archeologisch onderzoek binnen deze kleine zone zal daardoor ook geen enkele bijdrage leveren met betrekking tot kennisvermeerdering. De geplande werken zullen immers een beperkte impact op het bodemarchief hebben waardoor er geen of weinig kans is op het aantreffen van eventuele archeologische resten.

5.4 Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein geen sprake is van een potentie op het aantreffen van archeologische resten en sporen. De zone waarbinnen de geplande werken zullen plaats vinden is immers sterk verstoord door de aanleg van een kunstmatige vijver en dit tot op een diepte van ca. 5,5 m -mv. Ook de oppervlakte van deze werken is zeer beperkt in omvang waardoor de sloop van de villa slechts een beperkte impact op het bodemarchief zal hebben.

¹⁰ Heirbaut 2020.

Verder archeologisch vooronderzoek wordt bijgevolg niet raadzaam geacht vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering. Er wordt daarom ook geadviseerd het plangebied vrij te geven voor de geplande werken. Er is geen programma van maatregelen opgesteld.

Literatuur

Geraadpleegde literatuur

Van Ranst, E. & C. Sys 2000: *Eenvoudige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20.000)*, Gent.

Cornelis, L., 2017: *Archeologienota, Hove Kapelstraat*, Gent.

Heirbaut, E.N.A. & Dockx, C., 2020: Archeologisch vervolgonderzoek aan de Kapelstraat te Hove, *LAReS-rapport 336*, Zoersel.

Geraadpleegde websites

<https://www.dov.vlaanderen.be/>
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>
<https://cai.onroerenderfgoed.be>
<http://www.geopunt.be/>
www.cartesius.be
<https://geo.onroerenderfgoed.be>

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding
2020K104	1	Kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	onbekend	1:15.000	November 2020
2020K104	2	kadasterkaart	Bestaande toestand	Onbekend	1:2.000	November 2020
2020K104	3	Technische tekening	Inplantingsplan toekomstige toestand	Onbekend	Onbekend	2017
2020K104	4	Technische tekening	Doorsnedes toekomstige toestand	Onbekend	Onbekend	2017
2020K104	5	Kadasterkaart	Aanduiding geplande sloopwerken	Onbekend	1:2.000	November 2020
2020K104	6	Historische kaart	Ferrariskaart met aanduiding plangebied	Onbekend	1:5.000	November 2020
2020K104	7	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen met aanduiding plangebied	Onbekend	1:5.000	November 2020
2020K104	8	Orthofoto	Luchtfoto 1971 met aanduiding plangebied	Onbekend	1:2.000	November 2020
2020K104	9	Orthofoto	Luchtfoto 2018 met aanduiding plangebied	Onbekend	1:2.000	November 2020
2020K104	10	Bodemkaart	Uitsnede van de Bodemkaart met aanduiding van plangebied	Onbekend	1:5.000	November 2020
2020K104	11	Archeologische kaart	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied	Onbekend	1:12.000	November 2020
2020K104	12	Afbeelding	Voorzijde van Villa Henriette	Onbekend	Onbekend	November 2020
2020K104	13a-f	Afbeeldingen vooronderzoek	Plannen en afbeeldingen vooronderzoek LBO en proefsleuven	Obekend	Onbekend	April-mei-juni 2020